

Nico de Gier organiseert al 21 jaar kleinschalige klassieke concerten in zorgcentra. Hij legt de nadruk op kwaliteit.

KLASSIEK/JAZZ • ROEL SIKKEMA BEELD ANP / ROBIN VAN LONKHUIJSEN

Muziektraktaties in de zorg

Eenentwintig jaar en elfduizend concerten verder. De Stichting Muziek in Huis is volwassen geworden. Reden voor een boek waarin op de geschiedenis vol ups en downs wordt teruggekeken.

'Hier kom ik nooit meer.' De hoboïst die net een concert gaf in een zorgcentrum, baalde als een stekker. Niet vanwege het publiek, het waren de zorgverleners die hem dwars zaten. In het restaurant, tijdelijk omgedoopt tot concertzaaltje, zaten ze vlak achter het podium te kletsen en te roken.

Vijftien jaar later was de hoboïst terug in dit centrum, De Bolder in Huizen. Trots zat hij als gastheer naast de eregast van die dag, koningin Máxima, om het 7500e concert van de door hem opgerichte stichting bij te wonen. Er was intussen wel wat veranderd. De Bolder had een nieuwe leiding gekregen, concerten werden er nu zonder problemen gegeven.

Het is een van de anekdotes uit het boeiende boek *Buitenbeentje in de ouderenzorg*. Daarin vertelt oprichter en directeur Nico de Gier van zijn passie: het organiseren van kleinschalige klassieke concerten in zorgcentra. In 1999 werd daarvoor een stichting opgericht. Die bestaat nu dus 21 jaar en die 'volwassenheid' was voor De Gier een aanleiding om dit boek te schrijven.

keuze

De Gier studeerde hobo in Amsterdam en bij de beroemde Duitse hoboïst Heinz Holliger en speelde in diverse orkesten. Kort na zijn afstuderen zat hij een tijd op zwart zaad en werkte als schoonmaker in een ziekenhuis. Daar stonden de patiënten perplex toen hij de radio aanzette en zei: 'Luister maar eens, die solist ben ik.'

De Gier realiseerde zich dat mensen in ziekenhuizen en zorgcentra vaak wel met bingo en volksliedjes werden vermaakt, maar nauwelijks met klassieke muziek. Daarom begon hij in 1997 met de organisatie van concerten, die hij voor een deel zelf verzorgde. Twee jaar later werd hij officieel directeur van de stichting die zijn initiatief voortzette. Na enkele jaren moest hij kiezen: al zijn krachten geven aan Muziek in Huis, of toch ook blijven spelen bij orkesten, wat hij tot 2005 nog deed. De keuze werd voor hem gemakkelijker gemaakt door een afwijking aan een van zijn oren. Hij koos toen voor de stichting.

auditie

Vanaf het allereerste begin legde De Gier sterk de nadruk op kwaliteit. Ensembles die voor de stichting willen spelen, moeten daarom op auditie. Meestal bestaan die uit pas afgestudeerde conservatoriumstudenten. Als ze aangenomen worden, krijgen ze een coachingstraject en wordt hun een tournee van een serie concerten aangeboden. De gages daarvoor zijn niet erg hoog, maar het geeft de musici podiumervaring en voor een bepaalde periode een vast inkomen. Een aantal van deze musici is daarover zo enthousiast, dat ze na jaren nog steeds voor Muziek in Huis willen werken.

De stichting kan niet zonder sponsors. Een belangrijk deel van het boek gaat daarom over de talloze fondsen die benaderd worden voor een subsidie. Soms lukt het, soms niet.

Ook krijgt De Gier te maken met de veranderingen in de ouderenzorg. In 1999 waren er nog aparte verzorgingshuizen en verpleeghuizen, door reorganisaties en bezuinigingen zijn

Zal een opvolger het werk van deze gedreven pionier op termijn kunnen voortzetten?

er eigenlijk alleen nog verpleeghuizen overgebleven. De populatie daarin verandert, je moet tegenwoordig al veel zorg nodig hebben om opgenomen te worden. Dat heeft ook zijn weerslag op de programma's van de ensembles. Die programma's zijn in negen stappen verdeeld, van A1 (een licht, herkenbaar programma, voor zwaar dementerenden) tot C3 (wat moeilijker, soms avontuurlijke, klassieke muziek voor mentaal gezonde mensen die vroeger veel naar concertzalen gingen). De Gier en zijn staf hebben de jaren door veel moeten leren. Zoals over welke muziek voor welke doelgroep geschikt is en waarom mensen anders op muziek reageren dan je van tevoren zou denken. Een voorbeeld is een serie in

een psychiatrisch ziekenhuis. Daar was het ene concert een groot succes en het andere niet. Maar bij evaluaties kon niemand erachter komen waar dat aan lag. De programma's waren prima, de kwaliteit van de musici ook. Tot iemand zag dat het publiek zich 'spiegelde' aan de musici. Kwamen die vrolijk, zelfbewust het podium op, dan was het publiek positief. Maar er waren ook musici die zwaar onder de indruk waren van de problematiek van de patiënten en zich timide en voorzichtig gedroegen. Dat werd door het publiek niet gewaardeerd.

pietje-precies

De Gier komt uit het boek naar voren als een gedreven man die in zekere zin van een hobby zijn beroep heeft gemaakt. Hij is een pietje-precies die nauwkeurig heeft bijgehouden welke concerten er zijn gegeven en waar dat is gebeurd.

Na al die jaren vraagt hij zich weleens af of er voor hem nog nieuwe uitdagingen liggen in zijn werk. Toch barst hij nog van nieuwe initiatieven. Zoals het uitnodigen van thuiswonende ouderen naar concerten in zorgcentra. Of het opzetten – sinds 2018 – van jazzconcerten naast de bestaande klassieke concerten.

Na lezing kun je je afvragen hoe Muziek in Huis eruit gaat zien zonder Nico de Gier. Zal een opvolger het werk van deze gedreven pionier op termijn kunnen voortzetten?

Het boek leest als een trein. Mooi is dat De Gier niet alleen over zijn werk schrijft, maar ook over enkele dramatische gebeurtenissen in zijn leven, die dat werk wel hebben beïnvloed. Hier en daar had het wat korter gekund. Op zich is het aardig om te zien wat er allemaal

Directeur Nico de Gier (met blauwe stropdas, geheel links) is in 2014 gastheer van koningin Máxima bij het 7500e concert van Stichting Muziek in Huis. Achter de piano de toen 84-jarige Daniël Wayenberg en de 18-jarige Martin Oei.

komt kijken bij een bezoek van de koningin, maar het haalt wel de vaart uit het verhaal. Ik vraag me ook af of iedereen even geïnteresseerd is in alle sponsors. Al die namen van cultuurfondsen doen je duizelen. Maar het belangrijkste: deze sympathieke stichting is zo'n boek waard. En, hopelijk komen er na de coronacrisis ook zorginstellingen bij die hun bewoners trakteren op een geregeld klassiek of jazzconcert. Het verhoogt hun welzijn, is intussen uit diverse onderzoeken gebleken. ■

Buitenbeentje in de ouderenzorg. Van idee tot 11.000 concerten voor ouderen en zieken

NICO DE GIER. UITG. IN EIGEN BEHEER, AMSTERDAM 2020. 286 BLZ. € 19,50

+ boeiend verhaal over interessante muzikale stichting
– soms wat wijldlopijg